

Mitt namn är Markus, jag är 29 år och läste i höstas sista terminen på den 5,5 år långa veterinärutbildningen vid SLU i Uppsala. Sista terminen läser vi en kurs som heter Elektiv fördjupning och till den kursen hör exjobbet. Jag kände tidigt i utbildningen att jag som en del i exjobbet gärna ville genomföra en fältstudie utomlands. Detta dels pga. att jag alltid tyckt om att resa till nya platser runt om i världen, dels pga. att jag hörde från äldre kursare som vart iväg hur intressant, lärorikt och roligt de tyckte det hade varit att vara iväg. Jag frågade runt lite och fick på så sätt reda på möjligheten att söka ett så kallat MFS-stipendium. Sagt och gjort, handledare fixades, ett lämpligt projekt togs fram och MFS-ansökan beviljades. Landet jag skulle genomföra en fältstudie blev Uganda, mitt i Östafrika.

När jag funderade över var jag ville genomföra min MFS-studie gick tankarna direkt till Afrika. 2005 reste jag runt en månad som backpacker i Rwanda och Tanzania, en resa som jag gärna skulle göra om. Jag föll framför allt för mentaliteten, livfullheten och inte minst naturen - allt var så olikt andra resmål jag tidigare besökt. När jag sedan hade möjlighet att välja att genomföra fältstudien i Uganda (grannland till både Rwanda och Tanzania i söder), var valet inte alls svårt. Efter några hektiska veckor med småkurser, tentor, planering och packning av egna tillhörigheter och projektutrustning stod vi på Arlanda den 25 september med väskor fyllda till max kilo gränsen redo och förväntansfulla inför nya äventyr och erfarenheter.

Fältstudien då, vad skulle jag göra i Uganda? Titeln på exjobbet är "*Subclinical Mastitis in Dairy Farms in Urban and Peri-urban Areas of Kampala, Uganda*". Fältstudien gick alltså ut på att besöka mjölkfogårdar kring och i Kampala, Ugandas huvudstad, och provta mjölkkor i syfte att få fram en prevalens för subklinisk mastit (juverinflammation som inte syns kliniskt). För att se om kor har subklinisk mastit undersöker man cellnivån i mjölken: kor med mastit har mer celler i mjölken per ml. Från kor med mycket celler i mjölken (mer än ett gränsvärde) togs även ett mjölkprov som jag sedan analyserade för att få fram vilken eventuell bakterie som orsakade den subkliniska mastiten. Jag tog samlade även in andra parametrar från korna/gårdarna och inkluderade dessa i studien för att senare kunna ta fram statistiska analyser.

Väl framme i Kampala, en måndagseftermiddag, möttes vi av kaos. Det var folk överallt och var det inte människor så var det bilar, *motatos* (små taxibussar) eller *boda-bodas* (taximopeder). Vi - jag åkte tillsammans med två kursare som skulle genomföra andra MFS-studier i Uganda och en färdig veterinär - bodde på Makerere University campusområde, på ett studenthostel. Inne på campus var det lite lugnare och innanför grindarna på hostelet var lite av en oas efter en dag i kaos. Första dagen fick vi hjälp av några andra utländska studenter att hitta på och kring campus. Allt var ett myller av folk och gator och ingen av oss förstod hur vi någonsin skulle kunna lära oss att hitta till den trevliga fruktmarknaden, till mobilkontankortsförsäljaren, till den indiska restaurangen eller för den delen tillbaka till The Edge, som hostelet hette. Men kors i taket: bara några dagar sedan kände vi oss som experter på att hitta i Kampala (eller i alla fall i vår stadsdel) och när nya studenter dök upp en vecka efter vi landat var det vi som visade vägen till fruktmarknaden. Så efter några veckor kändes Kampala som en hemmastad, vi kände till olika stadsdelar och deras uttryck/utbud och visste vart och hur man skulle ta sig för att få tag på/uppleva det man ville. Det är klart att många delar av Kampala fortfarande upplevdes som ett kaos, men man lärde sig att handskas med det.

Något som dock är än mer kaos i Uganda, och framför allt i Kampala, är trafiken. Det existerar inga regler, inte som jag observerade i alla fall. Det var djungelns lag, där störst gick först, och som

fortgångare var man i de flesta fall minst på den skalan. Att korsa en trafikerad väg var ständigt ett projekt, med tiden lärde jag mig att ta rygg, eller sida, på ugandier, de hade ofta ett bättre öga för trafiken. Jag uppskattar att det finns miljoner boda-bodas bara i Kampala, de kör ofta som galningar och jag hörde att ca 95% av de kirurgiska patienterna som kommer in till sjukhusen i Kampala var boda-boda-skador, och det är flera dödsolyckor varje år, bara i Kampala. Trots detta är de nödvändiga: under morgon- och eftermiddagsrusningen är Kampalas vägar under flera timmar ett stillastående kaos om det inte vore för motorcyklarna som kan ta sig mellan trafiken och föra fram passagerare i hyfsad tid och för en billig penning. Att ta sig med bil bara några kilometer under rusningstid, kunde ta timmar. Vad gäller mig själv, stod jag emot länge och åkte inte boda-boda, pga. riskerna, men mot slutet föll jag för enkelheten och började åka motorcykeltaxi. Det gick bra fram tills en galen resa där min chaufför började tävla med en annan boda-boda, efter den resan lovade jag mig själv att aldrig mer åka, ett löfte som jag hittills hållit.

Vi bodde som sagt på ett hostel för utlandsstudenter, främst medicinriktade sådana, som hette The Edge. Det var ett lugnt och fridfullt boende beläget på campusområdet bakom grind och staket. Hostelet hade personal på plats 24 timmar om dygnet sades det, men det var väl lite si och så med det, men det gjorde inte så mycket. Varmt vatten var en lyx som kom och gick, liksom strömmen men det gjorde inte så mycket. När strömmen fanns kunde man ju alltid duscha med balja och vatten från vattenkokaren. Det som var största behållningen med att bo på ett ställe som The Edge var att man fick kontakt med studenter från andra delar av världen, vi delade erfarenheter och det fanns alltid någon som var sugen på att hitta på något när man ville det.

Jag är dock inte jätteimponerad av det ugandiska, och för den delen vad jag misstänker är det östafrikanska köket. Man äter väldigt stora portioner och väldigt mycket kolhydrater av olika slag. En traditionell tallrik består av ca fyra kolhydratkällor, dessa kan vara allt från potatismos eller ris till matbanan eller kassava, m.fl.. Dessa serverades med en tomatbaserad gryta där man ofta kunde välja på antingen nöt, get, kyckling, fisk eller vegetarisk. Oftast var tyvärr det mesta på tallriken ganska underkryddat och smaklöst. Dock har det indiska köket fått en ganska stor plats i Uganda, med flera bra restaurangalternativ, så det blev mycket indiskt för min del. Visst, om man kunde tänka sig att betala lite mer för maten fanns det några riktigt bra restauranger i Kampala med inspiration från bl.a. det italienska och franska köken. När jag nämner lite mer i detta fall, är det fortfarande billigt i västerländska mått, man kunde få en hel meny för kanske 100 – 200 SEK.

En annan detalj som i och för sig inte ledde till några otrevligheter, men som ändå var lite jobbigt emellanåt och särskilt då min pojkvän var nere på besök, var den sjukligt negativa inställningen till homosexualitet som finns i Uganda. Redan innan avresa från Sverige hade jag ju bestämt mig för att gå in i garderoben när jag var i Uganda - det fanns ju ingen anledning att utmana ödet. Jag råkade som sagt inte ut för något, men det var lite surrealistiskt att ett sådant trevligt folk som ugandierna är samtidigt kan bära på ett sådant obefogat och ålderdomligt hat mot homosexuella. Vid flera tillfällen såg jag artiklar och inlägg i olika amerikanska dagstidningar. När min pojkvän var nere och hälsade på under de två sista veckorna, för rundresa i landet, var det som sagt väldigt jobbigt att inte öppet, och knappt annars heller, få visa några känslor. Det tog en hel del energi.

Själva fältarbetet flöt på utan några större incidenter. I min studie var jag endast ute på korta dagsfältresor kring Kampala, så vi drabbades inte av några stora reseförseningar. Självklart var det mer regel än undantag att vår chaufför var på plats i tid med bilen vid dagens början och likaså var

inte alltid bönderna redo då vi kom fram. Ibland hade de redan utfört mjölkningen, där jag skulle samla mina data, när vi dök upp men det var inget som inte gick att lösa. Jag fick många spännande möten med olika bönder och deras familjer och jag fick även ihop tillräkligt med data och nu efteråt även resultat till ett bra examensarbete.

Som avslutning på mina tio veckor i Uganda var vi alltså ut på en lång rundresa i landet. Det är otroligt vackert och bördigt. Med allt från snöklädda berg till djungel fylld med färglada fåglar och vilda apor och till savannen med alla olika djur man kan tänka sig. Vi besökte flera olika nationalparker, vi bushcampade med bara en tältduk som vägg mot en natt fylld av vilda djurläten och betande flodhästar på nära håll, vi vandrade upp i berg och frös om fötterna i landet där vi någon dag tidigare korsade Nilen i 30 graders värme. Som final på vår rundresa besökte vi Bwindi National Park i sydvästra Uganda på gränsen mot Kongo och Rwanda. Här är en av fyra platser i världen, alla belägna i samma område, där man kan få besöka bergsgorillor, vilket vi också gjorde. Man får vara vid flocken i en timme och den timmen är helt fantastisk, det är svårt att beskriva men man undrar om det är vi som tittar på dem eller om det är tvärt om.

Nu, hemma i kalla vinterlandet, kommer jag på mig allt som oftast med att längta tillbaka till enkelheten, klimatet och naturen i Östafrika.